

ת"פ (באר שבע) 50969-06-22 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' סברי דנפירי - בעצמו

ת"פ (באר-שבע) 50969-06-22 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' סברי דנפירי - בעצמושלום באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 50969-06-22
מדינת ישראל - תביעות נגב
נגד
סברי דנפירי - בעצמו
ע"י ב"כ עו"ד שלום פיניאה
בית משפט השלום בבאר-שבע
[30.09.2024]
כבוד השופט יריב בן דוד
גזר דין
רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן, המייחס לו עבירת החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, על פי סעיפים 7(א) + 7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973. (להלן: "פקודת הסמים"). על פי עובדות כתב האישום, במהלך יום 8.6.22, שוחח סוכן משטרה (להלן: "הסוכן") עם אלמוני אשר מכונה "יאסר" (ולהלן ייקרא בכינוי זה), בדבר תיאום ביצוע עסקת סמים, אך היות ולא היה מי שיבצע את העברת הסמים, לא יצאה העסקה לפועל.
למחרת, ביום 9.6.22, תיאמו יאסר והסוכן נקודת מפגש לביצוע עסקת הסמים בעיר נתניה.
בהמשך למתואר, בסמוך לשעה 19:00 הגיע הנאשם לחניית רכבים הסמוכה לנקודת המפגש בנתניה ברכב מסוג יונדאי (להלן: "הרכב"), ויאסר התקשר לסוכן והודיע לו כי הנאשם ממתין במקום ברכב.
בנסיבות אלו, הגיע למקום השוטר רפאל יהודה (להלן: "השוטר"), פגש בנאשם, נכנס לרכב ושוחח עמו. מייד ובסמוך, ניגש השוטר לתא המטען של הרכב, הנאשם פתח את תא המטען ואת ארגז הקרטון שהיה בו, והראה לשוטר את הסמים בתוכו - קנביס במשקל כולל של 6.82 ק"ג נטו (להלן: "הסמים").
תסקירי שירות המבחן
2. ביום 15.6.23 התקבל תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם.

בהתאם לנתוני התסקיר, הנאשם בן 25, נשוי ואב לילדה בת שנתיים. עובר למעצרו, התגורר הנאשם ביחד עם משפחתו בשגב שלום. הנאשם סיים 12 שנות לימוד, הוציא רישיון נהיגה במלגה ועבד לסירוגין במספר עבודות מזדמנות בתחום הניקיון. החל משנת 2018 ועד למעצרו, עבד הנאשם במפעל "ברום" בתפקיד מלגזן, ומאז שהוקלו תנאי שחרורו בתיק זה עובד במפעל צינורות.

נמסר כי הנאשם הודה בביצוע העבירה ונטל אחריות על מעשיו, אך מציג את עצמו קורבן של הנסיבות ומשליך את מעשיו על מצבו הכלכלי הקשה. הנאשם מסר כי היה עסוק במציאת פתרונות למצוקתו הכלכלית, וכי ביום שקדם לביצוע העבירה, פגש באלמוני אשר הציע לו להעביר קרטונים עם חטיפים לבית עסק בנתניה בתמורה לסיוע כספי. נמסר כי במסגרת צו הפיקוח אשר הוטל על הנאשם בהליך המעצר, שולב הנאשם ביום 8.2.23 בקבוצה טיפולית של שירות המבחן. הנאשם השתתף ב-5 מפגשים בלבד שכן לדבריו, מעסיקו בעבודה הערים קשיים ולא אפשר יציאתו למפגשים. בעקבות כך, שובץ הנאשם ביום 19.4.23 בקבוצה הפועלת בשעות הערב, לאחר שעות עבודתו. גורמי סיכוי לשיקום: שירות המבחן התרשם כי ההליך הפלילי מהווה עבור הנאשם גורם הרתעתי ומציב גבולות; הנאשם תפקד עד הסתבכותו באורח תקין ונורמטיבי; הנאשם מגלה אחריות כלפי משפחתו המהווה עבורו גורם תמיכה.

גורמי סיכון לעבריינות: הנאשם מתקשה להתמודד עם הנטל הכלכלי המוטל על כתפיו; הנאשם ממוקד בהשגת תוצאות מיידיות, מבלי לבצע בחינה של השלכות מעשיו על משפחתו; הנאשם נמצא בשלב התפתחותי של גיבוש זהות ועלול להיגרר אחרי גורמים שוליים הנמצאים בסביבתו.

נוכח האמור, התרשם שירות המבחן מקיומה של רמת סיכון להתנהגות שולית בתחום עבירות הסמים, ומנזקקות טיפולית.

על אף התרשמות השירות כי הנאשם פועל מתוך חשש מתוצאות ההליך המשפטי, הומלץ על דחיית הדיון בעניינו ב-3 חודשים.

3. ביום 1.1.24 הגיש שירות המבחן תסקיר שני בעניינו של הנאשם ובו צוין כי לנוכח אופי פעילות שירות המבחן במהלך מצב החירום, עתיד הנאשם להשתלב בקבוצה טיפולית רק ביום 3.1.24. הנאשם מסר כי עם פרוץ המלחמה, הוא פוטר ממקום עבודתו והביע תסכול בשל כך, אולם עם הזמן, החל לעסוק בפעילות התנדבותית ונתרם לסייע לתושבי עוטף עזה והערים המטווחות. עוד מסר הנאשם, כי הוא נמנע מיצירת קשרים שוליים, לרבות עם בן דודו, אשר שותף לתיק זה. שירות המבחן המליץ על דחייה לתקופה של 4 חודשים נוספים לצורך בחינת יכולת הנאשם להתמיד בהליך הטיפולי.

4. ביום 27.3.24 הגיש שירות המבחן תסקיר שלישי בעניינו של הנאשם. נמסר כי הנאשם שולב כמתוכנן ביום 3.1.24 בקבוצה הטיפולית וכי התייצב אך לשבעה מפגשים מתוך תשעת המפגשים שהתקיימו, נוכח מחלה.

במסגרת תסקיר זה, מסר הנאשם כי היה מודע לכך שמעביר קרטונים המכילים דבר מה לא חוקי, אולם לא ידע כי מדובר בסמים, שכן לא היה מסכים להעבירם מפאת הכבוד אשר רוחש לאביו. הנאשם מסר כי חש אשמה וכי מתבייש בגין מעורבותו במעשים.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם התגייס להליך הטיפולי, וכי הוא מסוגל כיום לבחון את דפוסיו המכשילים, נעזר בקבוצה, מפיק ממנה תועלת ועורך מאמץ לשינוי התנהלותו. עוד נראה בעיני שירות המבחן כי ההליך המשפטי, ערעור יציבות התא המשפחתי והפגיעה בדימויו בעיני הוריו, הינם משמעותיים ומרתיעים עבור הנאשם.

בהמשך לאמור, המליץ שירות המבחן על הטלת ענישה שיקומית של מאסר קצר בדרך של עבודות שירות לצד צו מבחן.

5. ביום 7.7.24 הגיש שירות המבחן תסקיר משלים נוסף בעניינו של הנאשם, ובמסגרתו ציין לחיוב את השתתפותו של הנאשם בקבוצה הטיפולית, ואת מאמציו לשינוי התנהלותו. שירות המבחן חזר על המלצתו העונשית בעניין צו הפיקוח ועבודות השירות.

טיעונים לעונש

6. בדיון שנערך ביום 4.4.24, הגישה המאשימה רישום תעבורתי של הנאשם (ת/1); כתב אישום וגזר דין של יאסר (ת/2 ו-ת/3, בהתאמה); כתב אישום וגזר דין של מעורב נוסף בשף פרדי תמם (ת/4 ו-ת/5, בהתאמה); כתב אישום והכרעת דין של מעורב נוסף שטרם נגזר דינו בשם ערף מטיראת (ת/6 ו-ת/7, בהתאמה) וטיעונים לעונש בכתב (ת/8). 7. ב"כ הנאשם העיד את אבי הנאשם, מר מוסטפא דנפירי (להלן: "האב").

האב מסר בעדותו כי הוא מתנדב ביחידות ימ"ר והמשטרה בתחומי אמל"ח וסמים. האב מסר כי הוא מתבייש במעשי בנו. האב מסר כי לקח את בנו הנאשם להתנדב עם חיילים בעוטף עזה בחלוקת מזון ושתייה ובשמירה ומניעת גניבות רכבים. האב מסר כי הוא דיווח למשטרה פרטי לוחיות זיהוי של שותפי הנאשם בתיקיהם, שב וחזר על כך שמתבייש במעשי בנו ועתר מבית-המשפט כי לא יפגע במאמצי השיקום של הנאשם.

8. ב"כ המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו - הגנה על שלום ובריאות הציבור מפני פגיעתם הקשה של סמים מסוכנים ומניעת נזקים כלכליים וחברתיים עקיפים. נטען כי מידת הפגיעה בערכים אלה היא משמעותית ביותר. נטען כי ניתן להפיק מכמות הסמים הגדולה בהם החזיק הנאשם שלא לצריכתו העצמית, מאות רבות של מנות סם. ב"כ המאשימה עתרה לקביעת מתחם עונש הנע בין 16 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

נטען לכך שהנאשם לא חווה מצוקה מיוחדת כלשהי בשים לב לעבודתו היציבה ועבודתם של זוג הוריו התומכים. עוד נטען כי אין לגזור את עונשו של הנאשם מעונשם של יתר המעורבים, שכן אלה נדונו במסגרת של הסדרים הכללי ענישה מוסכמת במסגרתה נשקלו קשיים ראייתיים משמעותיים.

עוד הפנתה ב"כ המאשימה לעברו הפלילי הנקי של הנאשם, ולעברו התעבורתי הכולל 8 הרשעות.

בשים לב לנתונים אלו, ונוכח הודאת הנאשם, עתרה המאשימה להשית על הנאשם עונש במסגרת השליש התחתון במתחם לו עתרה, לצד מאסר מותנה ארוך ומרתיע, קנס כספי משמעותי, פסילת רישיון נהיגה והתחייבות להימנע מעבירה.

יצוין כי בתחילה עתרה ב"כ המאשימה להורות על חילוט רכבו של הנאשם, אך לאחר ששמעה את טיעוני ההגנה ולפיהם הרכב הוחזר לחברת המימון, ביקשה להשלים טיעוניה לאחר שתשוחח עם קצינת החילוט המחוזית. ניתנה למאשימה אפשרות מסירת הודעה בסוגיה זאת בתוך פרק זמן תחום, אשר ככל ולא תתקבל יראה בכך ביהמ"ש ויתור על טענת החילוט. לא התקבלה כל הודעה מטעם המאשימה בעניין זה, ובכך רואה ביהמ"ש ויתור על טענת חילוט הרכב.

9. ב"כ הנאשם טען כי יש ללמוד מענישתם של שאר המעורבים בפרשיה על העונש הראוי לנאשם.

ב"ה הנאשם טען כי עתירת המאשימה מופרזת בשים לב לענישת המעורבים האחרים, ציין כי לא מיוחס לנאשם חלק בתכנון העברייני וכי הנאשם מופיע לראשונה בכתב האישום אך בסעיף 6.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם הודה בביצוע העבירה עוד בשלב החקירה, חסך במשאבי הגוף החוקר, ובהמשך לקח אחריות על מעשיו גם בביהמ"ש וחסך בזמן שיפוטי יקר.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם ואביו עזרו לחיילים ולמשפחות מהעוטף, וכי יש לתת למעשים אלה משקל רב. ב"כ הנאשם עתר לקביעת מתחם עונשי הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר, וטען כי יש לסטות ממתחם זה בשל שיקולי שיקום, כהמלצת שירות המבחן.

10. בדבריו האחרונים, מסר הנאשם הדברים הבאים:

"אני מצטער על מה שעשיתי ואני הבאתי בושה לאבא שלי ולמשפחה שלי. אני מצטער על מה שעשיתי. אני בן אדם לא עבריין וזו עבירה ראשונה שלי ואני מעולם לא הייתי עצור ויש לי 2 ילדים ובית ואשה. הילדה בת 4 שנים והילד 8 חודשים."

מתחם העונש ההולם

11. מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין).

עיקרון ההלימה הינו העיקרון המנחה בענישה - קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמה של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (סעיף 40ב לחוק העונשין).

12. הערכים החברתיים המוגנים שפקודת הסמים מבקשת להגן עליהם הם שמירה על בריאות הציבור ובטחונו מפני נגע הסמים והנזקים החברתיים, הכלכליים והגופניים אשר נגרמים בעטיו. זאת, גם בבחינת נזקים ישירים למשתמשים עצמם וגם נזקים עקיפים אשר נגרמים לציבור בכללותו, למשל בדמות עבירות רכוש ואלימות אותן עוברים חלק לא מבוטל מהמכורים לסמים.

במעשיו, פגע הנאשם פגיעה משמעותית בערכים המוגנים, בהיותו גורם המחזיק ומשנע סמים במשקל רב (ולמרחק ניכר) ברכבו, שלא לצריכתו העצמית, כאשר הנסיבות מצביעות על כך שמטרת החזקתם קשורה באופן ישיר במכירתם והפצתם.

ר' בענין חומרת עבירת החזקת הסמים שלא לצריכה עצמית ברע"פ 2557/12 פרדי נגד מדינת ישראל (נבו 2.4.2012):

"החזקת סמים שלא לצריכה עצמית על פי העונש שקבע המחוקק, היא אחותה, ניתן לומר - תאומתה, של עבירת הסחר בסמים"

ובע"פ 1345/08 ארקדי איסטחרוב נ' מדינת ישראל (נבו 18.05.2009):

"אין מנוס מהכבדת היד על המחזיקים סמים שלא לצריכה עצמית, שכל בר דעת מבין כי נועדו לצריכת הזולת, קרי, להוספת שמן על מדורת הסמים אשר להבותיה אופפות רבים וטובים, או רבים שהיו טובים. עבירה זו היא תאומתה הסטוטורית של עבירת הסחר בסמים, אלא שלא ניתן להוכיח לגביה את הסחר עצמו, ונקבע לשתיהן עונשה זהה, עונש מירבי של עשרים שנות מאסר וקנס פי עשרים וחמישה מזה הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין".

13. מעיון בפסיקה הקיימת במקרים דומים של ביצוע עבירת החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, בחלקם חמורים יותר וחמורים פחות, עולה התמונה הבאה:

א. רע"פ 8630/21 נחמן האמער נ' מדינת ישראל (נבו 21.12.2021)
הנאשם הורשע על פי הודאתו בהחזקת 3.5 ק"ג קנביס בתוך מחסן, שלא לצריכתו העצמית. במסגרת הסדר הטיעון, הגבילה המאשימה את טיעוניה ל-13 חודשי מאסר. בית-המשפט קבע מתחם שנע בין 10 ל-30 חודשי מאסר ובהעדר עבר פלילי ובשל נסיבות אישיות ולרבות רפואיות, גזר על הנאשם 11 חודשי מאסר. בדחותו את הערעור, ציין בית-המשפט המחוזי כי מדובר במתחם ענישה ראוי. בקשת הרשות לערעור נדחתה.

ב. רע"פ 3084/21 יוסף יאגודאייב נ' מדינת ישראל (נבו 12.05.2021)
הנאשם הורשע על פי הודאתו בהחזקה של כ-10 ק"ג קנביס בתא המטען ברכבו. המתחם שנקבע נע בין 10 ל-24 חודשי מאסר. נוכח עבר פלילי וחרף המלצה שיקומית של שירות המבחן, נגזרו על הנאשם 12 חודשי מאסר. הן ערעורו והן בקשת הרשות לערעור נדחו.

ג. עפ"ג (מח' ב"ש) 32345-04-23 סאנע נ' מדינת ישראל (28.6.23)
הנאשם הורשע על פי הודאתו, בהחזקה של 8.5 ק"ג קנביס שהיה מחולק ל-3 יחידות. המתחם שנקבע לעבירה נע בין 16 ל-36 חודשי מאסר. בשל היעדר עבר פלילי נגזרו על הנאשם 16 חודשי מאסר, ₪ 15,000 קנס ופסילת רישיון נהיגה למשך שנה.

ד. עפ"ג (מח' ב"ש) 34366-05-24 אבו חמיד נ' מדינת ישראל (נבו, 2.7.2024)
הנאשם (1) הורשע על פי הודאתו בפני מותב זה בהחזקת 3 ק"ג סם קנביס ברכבו ובעבירת הפרעת שוטר, בכך שלא נענה לכריזת שוטר לעצור והאיץ מהירות רכבו. המתחם שנקבע נע בין 10 ל-22 חודשי מאסר. בשל קיומו של עבר פלילי אשר התיישן ובו הרשעה רלוונטית אחת, נדון הנאשם ל-13 חודשי מאסר ולרבות ל-12 חודשי פסילה. ערעורו של הנאשם היה כנגד עונש הפסילה בלבד. בית-המשפט המחוזי קיבל את הערעור באופן חלקי והקל ברכיב פסילת הרישיון לכדי 10 חודשים.

ה. עפ"ג (מח' ב"ש) 24817-04-23 זמירו נ' מדינת ישראל (31.5.23)
הנאשם (1) הורשע על פי הודאתו, בהחזקה של 2.6 ק"ג סם קנביס ברכב והסתייעות ברכב. הסם היה מחולק ל-2 אזורים ברכב. המתחם שנקבע לעבירה נע בין 10 ל-20 חודשי מאסר. בשל היעדר עבר פלילי מחד אך קיומו של עבר תעבורתי מכביד מאידך, נדון הנאשם ל-12 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מע"ת, ₪ 12,500 קנס ופסילת רישיון נהיגה למשך שנה וחצי. במסגרת הערעור, הסכימו הצדדים להצעת בית-המשפט לעניין ביטול הקנס והעמדת רכיב פסילת הרישיון לכדי שנה אחת.

14. יש לזכור כי מדיניות הענישה הנהוגה הינה אך חלק ממכלול השיקולים הנשקלים בבואו של בית-המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, זאת לצד מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

15. בבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין) נשקלו הבאים:

כמות הסמים ונסיבות החזקתם: המדובר בהחזקת כמות רבה מאוד של סמים, ממנה ניתן להכין מאות מנות של סם, אשר שונעו על ידי הנאשם ברכבו מדרום הארץ למרכזה בנסיבות הפצתם ובהיותו חלק ממערך ביצוע עסקת סמים. תכנון המעשים: עובדות כתב האישום מלמדות על פועלו של הנאשם כאחת מהחוליות המרכזיות המרכיבות את ביצוע והשלמת עסקת הסמים המתוכננת לפרטים, חוליה בלעדית לא תתאפשר הפצת הסם בסופו של יום. פוטנציאל נזק: פוטנציאל הנזק לצד מעשי הנאשם הוא משמעותי. מדובר בכמות סמים רבה מאוד, אשר עלולה הייתה להגיע למאות צרכנים, לרבות לצרכנים "חדשים" וצעירים. דומה כי מיותר יהיה להרחיב בדבר נזקים בריאותיים חברתיים וכלכליים אשר לצד שימוש אינטנסיבי בסמים. בענין סוג הסם, אשר נתפס לעיתים כסם קל, ר' בעפג (ב"ש) 10519-09-22 מדינת ישראל נ' מיכאל סוויסה (2.4.2023):

"אשר לסוג הסם המסוכן - נזכיר כי המאבק בנגע הסמים מתייחס לכל סוגי הסמים המסוכנים, וכי לא אחת נקבע כי הצורך בענישה מחמירה ומרתיעה הינה לכל הסוגים, תוך הדגשה כי התייחסות לסמים מסוג זה כסמים קלים הינה "תפיסה שגויה". (ההדגשה במקור - יב"ד)

הרקע לביצוע המעשים: הנאשם מסר בשירות המבחן כי ביצע המעשים על רקע כלכלי. עבירות אלו הינן קלות לביצוע, וקשות מאוד לאיתור וסיכול - משכך, סיכויי הצלחתן גבוהים, והרווח הכלכלי אשר לצידן הוא רווח גדול מהיר וקל.

חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה: חלקו של הנאשם בעבירת החזקת סמים שלא לצריכה עצמית הוא חלק עיקרי ומשמעותי, עת בה שינע לבדו ברכבו כמות סמים גדולה מאוד בנסיבות הפצתם. חלקו של הנאשם בפרשיה הכוללת, במסגרתה שימש יאסר כיוזם עסקת הסמים הוא חלק חשוב, בבחינת חוליה משמעותית בלעדית אין, במסגרת פעולת שינוע והפצת הסמים. הנאשם לקח על עצמו סיכון תפיסה ומעצר בעצם ביצוע שינוע הסמים למרחק גיאוגרפי ניכר, פעולה אשר בצידה רווח כלכלי מהיר וקל, אשר הצדיק מבחינת הנאשם את הסיכון הכרוך בכך. 16. בשל האמור, מצאתי לקבוע כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא ברמה משמעותית וכי מתחם העונש הראוי הוא בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל.

17. ראוי במקרה דנן להורות גם על רכיב של פסילת רישיון נהיגה בפועל, נוכח שימוש הנאשם ברישיון הנהיגה אותו החזיק לצורך ביצוע עבירות פליליות בהן שימש רכבו ככלי ביצוע מהותי. שיקולי הענישה בתוך מתחם העונש

18. בגזירת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם העונש, נשקלו הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 לא לחוק העונשין):

עבר פלילי וגיל: הנאשם צעיר, נעדר עבר פלילי.

נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו: הודאת הנאשם מגלמת (בדרך כלל) קבלת אחריות על ביצוע המעשים, ונלווה לה חסכון משמעותי מזמנם של עדי התביעה, ומזמנו של בית-המשפט.

תסקיר שירות המבחן: הנאשם שיתף פעולה עם שירות המבחן ונרתם בסופו של יום להליך טיפולי חיובי במסגרתו נטל חלק בקבוצה טיפולית ובשיחות פרטניות.

שיקולי הרתעת הרבים: עבירות החזקת סמים שלא לצריכה עצמית בנסיבות דומות להחזקתם ע"י הנאשם, הנן עבירות נפוצות, קלות לביצוע וקשות לסיכול, ככל ולא מתבצעת פעילות משטרתית יזומה. משכך, דומה כי רבים נוטלים חלק בפעילות זו אשר לצדה רווח כספי זמין, קל ומהיר. דומה כי קיים צורך בהרתעת הרבים מפני ביצוע סוג עבירות זה אשר ביצע הנאשם, גם באמצעות ענישה מחמירה. בעניין זה ראה בעפ"ג 15263-06-24 מדינת ישראל נ' בן משה (מחוזי ב"ש, 15.9.24):

"רבות הודגש בפסיקה הצורך להילחם בעבירות הסמים המסוכנים ובעבירות אלו שיקולי הענישה המרכזיים צריכים להיות שיקולי הרתעה, הרתעת היחיד והרתעת הרבים".

סטייה ממתחם הענישה

19. על פי סעיף 40 ג(ב) לחוק העונשין רשאי בית המשפט לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם אשר נקבע בשל שיקולי שיקום על פי הוראות סעיף 40 לחוק.

סעיף 40 ד(א) לחוק מורה כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם הענישה ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקום ככל שמצא כי הנאשם השתקם או יש סיכוי של ממש שישתקם.

פסיקת בית המשפט העליון אשר לחריגה ממתחם העונש בשל שיקולי שיקום מלמדת על חריגה במשורה, וזאת רק כאשר ניכרים בפועל שיקום או סיכויי שיקום מובהקים (ר' ע"פ 671/22, אחמד אבו תנהא נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (20.10.2022)) (ההדגשות גם בהחלטת בית המשפט העליון הנ"ל - יב"ד).

בענייננו שיתף הנאשם פעולה עם שירות המבחן באופן חיובי ולאורך זמן במסגרת טיפולית קבוצתית ופרטנית. יחד עם זאת, לא בכל מקרה בו מתקיים הליך טיפולי חיובי יש לסטות ממתחם העונש ההולם, סטייה אשר תעשה כאמור במשורה. ר' בענין זה ע"פ 126/22 מדינת ישראל נ' פלוני (נבו 27.4.2022):

"...כפי שעולה בבירור מהוראות החוק, לא בכל מקרה שבו תהליך טיפולי מתקדם בכיוון חיובי, יש להפעיל את הסמכות הקבועה בסעיף 40 לחוק העונשין. אחרת, נמצא כי החריג מרוקן מתוכן את הכלל, שלפיו יש לגזור את העונש בתוך מתחם הענישה בהלימה לחומרת המעשה ולמידת האשם של העושה... לא בכדי אפוא, נקבע כי יש לנקוט זהירות רבה בהפעלת סעיף 40 לחוק העונשין, וכי סטייה ממתחם הענישה תיעשה רק במקרים חריגים, בבחינת יוצא מן הכלל, כאשר סיכויי שיקום מובהקים מצדיקים זאת..."

אינני סבור כי הנאשם נכנס לגדר החריג. אין מדובר בעבירות אשר בוצעו (למשל) על רקע התמכרות קשה אשר הליך אינטנסיבי טיפולי סגור וממושך נתן לה מענה, כי אם בביצוע עבירות על רקע רצון להפקת רווח כלכלי ניכר ומהיר על חשבון בריאות הציבור.

ובעניין זה יצוין כי בית המשפט בוחן ושוקל שיקולים ואינטרסים מגוונים יותר מאלו הנשקלים ע"י שירות המבחן הממוקדים בשיקומו של הנאשם [ר' ע"פ 1261/18 פלוני נ' מדינת ישראל (31.5.18)], וכי המלצת שירות המבחן היא אך שיקול אחד מכלל השיקולים אותם שוקל ביהמ"ש בבואו לקבוע את העונש הראוי לנאשמים [ר' בענין זה (אחד מיני רבים) ע"פ 1167/21 טארק חויג'יראת נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)].
ודוק, ההליך הטיפולי אותו עבר הנאשם יזקף לזכותו במסגרת מיקום עונשו בתחתית מתחם הענישה אשר נקבע, וזאת על אף שראוי היה למקמו מעל תחתית המתחם נוכח שיקולי הרתעה המתבקשים במקרה זה.
עקרון אחידות הענישה

עיקרון אחידות הענישה הינו מיסודותיו של ההליך הפלילי. כך למשל נקבע בע"פ 2580/14 אבו ליל חסן נ' מדינת ישראל (נבו 23.09.2014):

"עקרון אחידות הענישה הוא עקרון יסוד במשפט הפלילי אשר נועד להבטיח שוויון בפני החוק ולמנוע שרירות בענישה. עקרון זה מורה כי יש להחיל שיקולי ענישה דומים על מי שביצעו עבירות דומות במהותן, בנסיבות דומות ובעלי נסיבות אישיות דומות. עקרון זה מקבל משנה חשיבות כאשר מדובר בנאשמים שונים המורשעים בגדרה של אותה פרשה. במצב דברים זה מצדד עקרון אחידות הענישה בהטלת עונשים דומים על מי שביצעו מעשים דומים וכן בשמירה על יחס של שקילות בין מבצעייהם של מעשים הנבדלים זה מזה במנינם, חומרתם או בנסיבותיהם האישיות של המבצע" ובע"פ 11699/05 סרפו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו):

"מטבע הדברים, זהו אינו מדע מדויק, שהרי אין מקרה אחד זהה למשנהו, אין נאשם דומה לחברו וגם אם ניתן לעיתים להצביע על דמיון או קרבת-מה בין נסיבותיו של מקרה פלוני למקרה אלמוני, הרי שתמיד יימצא ייחוד ושוני בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה ובאופן שבו ראוי ליישם את השיקולים השונים על עניינו של אותו נאשם העומד בפני בית המשפט. בסופו של יום, וזאת אין לשכוח, גזירת העונש נעשית למידותיו של הנאשם הספציפי" בפרשיה הנדונה הורשע יאסר בעבירה של ניסיון סחר בסמים אשר נתפסו ברכבו של הנאשם (ת/2, ת/3). יאסר נדון במסגרת הסכמה עונשית בין הצדדים לעונש של 14 חודשי מאסר תוך שהמאשימה ציינה בטעוניה כי ברקע הסכמתה העונשית קושי ראייתי ממשי.

הדברים יפים ותקפים גם ביחס לעונשו של מעורב אחר בשם פרדי (ת/4, ת/5) אשר הורשע בעבירה של עסקה אחרת בסמים שהחזיק הנאשם, ובשל טענת המאשימה בדבר קושי ראייתי משמעותי (כמו גם תיקון משמעותי בעובדות כתב האישום כנגדו) נדון ל-9 חודשי עבודות שירות במסגרת ענישה מוסכמת.

ברי כי מצב דברים זה, קשה עד כדי בלתי אפשרי להקיש מהענישה המוסכמת אשר הוטלה על שני מעורבים אחרים בפרשייה לעונש הראוי לנאשם כאן, בעניינו לא נטען בדבר כל קושי ראייתי (הנאשם נתפס בכף על ידי שוטר - יב"ד). לא רק שקיים פער של קושי ראייתי ממשי בין עניינו של הנאשם לעניינם של מעורבים אחרים אשר הביא לענישה מקלה מוסכמת בעניינם, אלא שחלקם שונה מחלקו של הנאשם בפאן העובדתי. מכאן, שבמקרה זה אין לגזור את עונשו של הנאשם בהתאם לעונשם של האחרים בשם עקרון אחידות הענישה.

סוף דבר

20. נוכח האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:
א. 12 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו בתיק זה.

ב. מאסר על תנאי בן 8 חודשים למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, בגין עבירות סמים מסוג פשע.
ג. מאסר על תנאי בן 4 חודשים למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, בגין עבירות סמים מסוג עוון.
ד. קנס כספי בסך 8000 ₪ או 80 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-8 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.12.24 ובמשך כל 01 לחודש שלאחריו. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד כל היתרה לפירעון מידי ויתוספו תוספות פיגור כחוק, וזאת מעבר לזכותה של המאשימה לבקש הפעלת מאסר חלף הקנס.
ה. פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 10 חודשים מיום השחרור ממאסר. על הנאשם להפקיד את רישיון הנהיגה במזכירות בית-המשפט ולחלופין למלא תצהיר מתאים במזכירות בית-המשפט. הפסילה תהיה במצטבר לכל פסילה אחרת, אם קיימת.
ו. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה על תנאי למשך 12 חודשים.
הפסילה תופעל אם תוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, יעבור הנאשם עבירת סמים מסוג פשע או עבירת נהיגה בפסילה.
את הקנס ניתן לשלם כעבור 3 ימים מהיום באחת מהדרכים הבאות:
· תשלום בכרטיס אשראי באמצעות האתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה בכתובת: www.eca.gov.il.
· תשלום בשירות עצמי באמצעות מוקד שירות טלפוני של מרכז הגבייה, בטלפון שמספרו *35592 או, 073-205-5000.
· תשלום במזומן בכל סניף של בנק הדואר, בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בהצגת שוברי תשלום) מוצג הסמים יושמד.
המזכירות תסגור את התיק.
זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.
ניתן היום, כ"ז אלול תשפ"ד, 30 ספטמבר 2024, בנוכחות הצדדים.